трансформації художнього тексту, умовності театрального простору та колективної творчості безпосередньо задіюють психологічні механізми уяви.

Реалізація визначених педагогічних умов – систематичності, варіативності форм, суб'єктної позиції учня та безпечного творчого середовища – дозволяє перетворити театралізовану гру на регулярний і продуктивний чинник розвитку творчого потенціалу дитини в початковій школі.

Перспективи подальшого дослідження вбачаємо в розробці та апробації авторської методики розвитку творчої уяви засобами театралізованої гри для учнів 1–4 класів, а також у розробці діагностичного інструментарію для оцінювання рівнів розвитку уяви в умовах театрально-ігрової діяльності.

Список використаних джерел

1. Барановська І.Г. Театр ляльок в початковій школі: навчально-методичний посібник. Вінниця, 2015.170 с.
2. Барановська І., Мозгальова Н., Казьмірчук Н. Репетиційний процес як простір для творчої самореалізації та розвитку soft skills студентів та дітей. *Актуальні проблеми мистецької підготовки майбутнього вчителя (VIII школа методичного досвіду) : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю*, 24-25 листопада 2020 року. Вінниця : ФОП Корзун Д. Ю., 2020. С. 16-22. URL:https://dspace.vspu.edu.ua/items/e60a450a-d335-43c8-b747-c68f6bf7254e
3. Барановська І.Г., Демченко О.П., Граб О.Д. Підготовка майбутніх учителів початкових класів і мистецтва до формування soft skills дітей засобами театрального мистецтва. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми.* 2022 Вип . 63 с. 78-87. URL:https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/download/5064/4467
4. Державний стандарт початкової освіти: затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2025 р. № 1810 Київ. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1810-2025-%D0%BF#n12
5. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти: підручник. Київ: Грамота, 2013. 504 с.

РОЗВИТОК ОБДАРОВАНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ: ДОСВІД ПРОЄКТУ «ІНТЕЛЕКТ УКРАЇНИ»

Тетяна Гоменюк, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Науковий керівник: Г.Г.Кіт, кандидат педагогічних наук, доцент,
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

DEVELOPMENT OF GIFTEDNESS IN YOUNGER SCHOOLPIECES: EXPERIENCE OF THE PROJECT «INTELLECT OF UKRAINE»

Tetiana Homeniuk, master's student
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. *У статті розкриваються особливості розвитку обдарованості молодших школярів у сучасному освітньому просторі. Автор презентує можливості та потенціал проєкту «Інтелект України» у розвитку інтелектуальних та творчих здібностей учнів. Визначено ключові елементи освітнього середовища, які сприяють повній самореалізації дитини.*

Ключові слова: *обдарованість, молодші школярі, проєкт «Інтелект України», креативність, пізнавальний інтерес, критичне мислення.*

Abstract. *The article reveals the peculiarities of the development of giftedness of younger schoolchildren in the modern educational space. The author presents the possibilities and potential of the project «Intellect of Ukraine» in the development of intellectual and creative abilities of students. The key elements of the educational environment that contribute to the full self-realization of the child are identified.*

Keywords: *giftedness, younger schoolchildren, the project «Intellect of Ukraine», creativity, cognitive interest, critical thinking.*

Проблема розвитку дитячої обдарованості нині набуває особливої актуальності через запит сучасного суспільства на креативних, інтелектуально розвинених особистостей, здатних розв'язувати складні завдання нестандартними шляхами. У контексті реалізації ключових положень державної політики в галузі освіти, зокрема Закону України «Про освіту», Концепції Нової української школи та Державного стандарту початкової освіти, акцент спрямований на формування ключових компетентностей, розвиток критичного мислення та стимулювання саморозвитку. Молодший шкільний вік є надзвичайно важливим періодом, чутливим до становлення когнітивних процесів і розкриття творчого потенціалу.

Василь Сухомлинський підкреслював, що «немає абстрактного учня, до якого можна було б прикласти механічно закономірності навчання і виховання. Немає якихось єдиних для всіх школярів передумов успіхів в ученні…Уміння правильно визначити, на що здатний кожен учень в даний момент, як розвивати його розумові здібності надалі, - це виключно важливий доданок педагогічної мудрості», дане висловлювання привертає увагу до необхідності індивідуалізації навчання та розвитку здібностей кожного школяра [8, с. 7].

У світлі сучасних змін в освітній політиці виникає потреба в інтеграції ефективних навчальних програм і проєктів, здатних забезпечити розвиток обдарованості й підтримку талановитих дітей. Одним із таких новітніх інструментів виступає науково-педагогічний проєкт «Інтелект України», головна мета якого полягає в трансформації освітнього середовища та забезпеченні передумов для розвитку академічно обдарованих учнів. Цей проєкт покликаний допомогти вихованцям розкрити свій потенціал та вдосконалювати здібності й навички. Його завдання – навчити дітей досягати успіху як у навчанні, так і в дорослому житті, а також знаходити радість у кожному дні. Зрештою, проєкт сприяє формуванню якісного інтелектуального фонду нації через запровадження наукових досягнень і впровадження інноваційних практик у систему освіти України [7].

Наукові джерела визначають обдарованість як складне й багатовимірне явище. На думку С. Гончаренка, обдарованість – це «індивідуальна потенціальна своєрідність задатків людини, яка дає змогу досягати значних успіхів у певній діяльності», це унікальна особливість людини, яка дозволяє досягати видатних результатів у певній діяльності [3, с. 341]. Вона проявляється через риси, такі як оригінальність мислення, швидке освоєння інформації, інтенсивне прагнення до пізнання та креативність. Великий тлумачний словник сучасної української мови трактує поняття «обдарований» як таке, що стосується людини із видатними природними здібностями, тобто здібної й талановитої [1, с. 800].

Розвиток обдарованості був предметом багатьох досліджень провідних учених. Джозеф Рензуллі пропонував трактувати обдарованість як синтез інтелекту, креативності та високої мотивації; Говард Гарднер вводив теорію множинного інтелекту; Роберт Стернберг акцентував увагу на аналітичному, творчому й практичному мисленні. Українські науковці Валентин Моляко, Олена Антонова та Юрій Гільбух підкреслюють важливість освітнього середовища, пізнавальної активності та розвитку обдарованості дітей [4].

Методологія проєкту «Інтелект України» ґрунтується на переконанні, що кожна дитина володіє природним потенціалом обдарованості. На відміну від традиційних освітніх методик, цей підхід використовує навчальні програми підвищеної складності, адаптовані до вікових можливостей молодших школярів (1-4 класи), з метою розвитку критичного мислення, концентрації уваги й аналітичних здібностей. Особлива увага приділяється міжпредметній інтеграції знань. Навчальні предмети, зокрема «Я пізнаю світ», об'єднують

аспекти біології, географії, фізики, хімії, історії та інформатики. Такий підхід допомагає учням із самого початку формувати цілісне бачення про світ, підкріплюючи знання практикою. Використання моделювання, аналізу та виконання мінідосліджень сприяє становленню аналітичного мислення, набуттю уміння встановлювати логічні зв'язки та робити обґрунтовані висновки [7].

Особливе місце в реалізації проєкту посідають ефективні техніки інтелектуального розвитку. Мнемонічні прийоми та ейдетичні методики сприяють покращенню асоціативної пам'яті та пришвидшують процес навчання. Вправи з розвитку швидкочитання дозволяють збільшити швидкість обробки тексту й рівень концентрації уваги. Крім того, розумний розподіл різних видів діяльності підтримує працездатність дітей та запобігає перевтомі.

Важливим фактором успіху є створення дружнього освітнього середовища, у якому талант сприймається як цінність. Середовище сприяє розвитку навичок співпраці, критичного мислення й уміння презентувати власні ідеї. У такій атмосфері учні можуть розкривати свої здібності без страху припуститися помилки, що позитивно впливає на їхній соціальний і інтелектуальний розвиток [6].

Додатково, процес цифровізації навчання націлений на стимулювання креативності. Інтерактивні уроки з відеоматеріалами, персонажами, які пояснюють навчальний матеріал, та різноманітними тренажерами перетворюють освіту на цікавий і захопливий процес. Даний підхід не лише допомагає уникнути рутинності, але й сприяє творчому розвитку молодших школярів через інтерактивність навчання.

Методики та вправи, що застосовуються на уроках у рамках проєкту, є цікавими та ефективними. До них належать: «Фотоапарат», «Кола на воді», «Блискавка», «Швидкісний тренажер», «Нейробіка» (чемпіонат зі швидкісного обчислення), «Біг з перешкодами», «Урятуй повідомлення», «Мовний пінг-понг», «Повітряні кульки», «Сорока та черепаха» та ін. До того ж, під час занять проводяться різноманітні конкурси та чемпіонати для закріплення знань: «Сторінка чемпіона», «Великі перегони», «Бій зі Змієм», «Математична подорож», «Географічне авторалі» тощо.

Діти XXI століття стрімко змінюються. Так зване покоління Z поступилося місцем поколінню Альфа – першому цифровому поколінню, для роботи з яким педагоги мають адаптуватись та суттєво видозмінити стратегії навчання, використовувати наряду з індивідуальними, фронтальними, колективними та груповими формами роботи на уроках інноваційні технології, які дають змогу врахувати ключові звички цих учнів до навчально-пізнавальної діяльності [2]. Це стосується як класів, що працюють за програмою «Інтелект України», так і тих, що працюють у рамках традиційної навчальної системи. Вчені (О. Демченко, Г. Кіт та ін.) наголошують, що до роботи з обдарованими учнями педагогів слід спеціально готувати, використовуючи при цьому різні методи і форми роботи, зокрема, ділові ігри, які створюють ситуативні моделі, проектують можливі варіанти спільної діяльності, спрямованої на творчий розвиток інтелектуально обдарованих учнів [9].

Окрім адаптованої програми для загальношкільних предметів, введено нові дисципліни. Наприклад, на уроці «Навчаємося разом» учні розвивають пам'ять за спеціальними методиками та вчаться ефективно працювати з інформацією. А під час занять із предмета «Еврика» вони удосконалюють свої творчі здібності, винахідливість, кмітливість і вирішують складні завдання [5, с. 400].

Аналіз реалізації освітнього проєкту «Інтелект України» свідчить про те, що діти, які навчаються за цією програмою, мають значно кращий рівень розвитку когнітивних процесів. Вони демонструють швидше мислення, більшу гнучкість розуму, покращені аналітичні здібності та краще вміння до самоорганізації. Такі учні активніше беруть участь у навчальному процесі, проявляють ініціативу й здатність до самостійного розв'язання завдань. Програма успішно впроваджує стратегію «виховання еліти», акцентуючи увагу на психологічному комфорті та розвитку соціального інтелекту в обдарованих дітей.

Таким чином, розвиток обдарованості молодших школярів у межах проєкту «Інтелект України» базується на комплексному поєднанні сучасних освітніх технологій, інноваційного

підходу до змісту навчання та професійної діяльності педагогів. Це повністю відповідає актуальним потребам освіти й створює умови для гармонійного формування всебічно розвиненої особистості дитини.

Список використаних джерел

1. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ, Ірпінь: Перун, 2005. 1728 с.

2. Василюк А., Кіт Г. Учні покоління Альфа: специфіка навчання в умовах школи І ступеня. *Інновації в дошкільній і початковій освіті.* 2025. № 1(3). С. 9-20. DOI: 10.31652/3041-2439-2025-3-1 https://vspu.net/idpo/index.php/journal/article/view/87

3. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник. Видання друге доповнене і виправлене. Рівне: Волинські обереги, 2011. 552 с.

4. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень: монографія / за ред. В.О. Моляко, О.Л. Музики. Житомир: Рута, 2006. 320 с.

5. Ликтей Л. М. Актуальні аспекти реалізації проекту «Інтелект України» у початковій школі. *Молодий вчений. (Педагогічні науки)*. 2017. Випуск 12 (52). С. 399-402.

6. Матвеєва Н. О. Розвиток обдарованості дітей молодшого шкільного віку. *Актуальні проблеми психології: збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України.* Том VI: Психологія обдарованості. Київ-Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. Вип. 7. С. 123-135.

7. Науково-педагогічний проєкт «Інтелект України»: офіційний сайт. URL: https://intellect-ukraine.org/ (дата звернення: 25.03.2026).

8. Сухомлинський В. О. Сто порад учителеві. Київ: Радянська школа, 1988. 310 с.

9. Demchenko, O., Kit, G., Holiuk, O., Rodiuk, N., Pakhalchuk, N., Hryhorovych, O. Business Games in Quasi-Professional Future Teachers' Training to the Development of Gifted Children. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference*. Volume I. 2019, May 24th -25th. P. 144-159. DOI: http://dx.doi.org/10.17770/sie2019vol1.3993 http://journals.ru.lv/index.php/SIE/article/view/3993

ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ УЧИТЕЛЯ ЯК ЧИННИК УСПІШНОЇ АДАПТАЦІЇ ПЕРШОКЛАСНИКІВ У НУШ

Тетяна Гордієнко, кандидат педагогічних наук, доцент
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя (Україна)

TEACHER'S PEDAGOGICAL CREATIVITY AS A FACTOR OF SUCCESSFUL ADAPTATION OF FIRST-GRADER STUDENTS IN NUSh

Tetyana Hordiienko, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Nizhyn Mykola Gogol State University (Ukraine)

Анотація. *У роботі розкрито сутність педагогічної творчості вчителя як важливого чинника успішної адаптації першокласників до умов Нової української школи. Узагальнено підходи сучасних українських науковців щодо структури адаптації та ролі особистісно орієнтованого навчання. Обґрунтовано значення творчих методів, інтерактивних технологій та емоційно безпечного освітнього середовища.*

Ключові слова: *педагогічна творчість, адаптація першокласників, НУШ, креативність, освітнє середовище, інтерактивні технології.*

Abstract. *The paper reveals the essence of the teacher's pedagogical creativity as an important factor in the successful adaptation of first-graders to the conditions of the New Ukrainian*